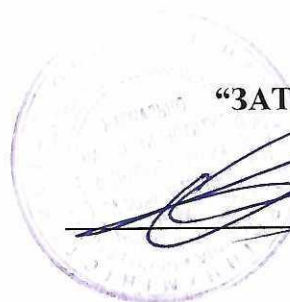

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

Кафедра професійної та технологічної освіти і загальної фізики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ІН ІФТКН

Олег АНГЕЛЬСЬКИЙ

“9” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Основи охорони праці»

(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова - ОК 9

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Трудове навчання та технології»

(назва програми)

Спеціальність 014.10 – Середня освіта (трудове навчання та технології)

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 – Освіта

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці, 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи охорони праці» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Трудове навчання та технології» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.10 «Середня освіта (трудове навчання та технології)» галузі знань 01 «Освіта», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича протокол № 7 від «30» червня 2021 року.

Розробник:

Деревянчук О.В., доцент кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики, кандидат фіз.-мат. наук, доцент

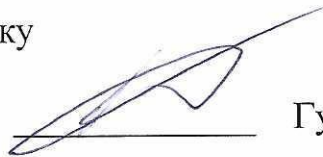
Викладач:

Деревянчук О.В., доцент кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики, кандидат фіз.-мат. наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики

Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Гудима Ю.В.

Схвалено методичною радою НН ІФТКН

Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

Голова методичної ради НН ІФТКН

Козарський І.П.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи охорони праці» належить до фундаментальних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 014.10 – Середня освіта (трудове навчання та технології).

Мета навчальної дисципліни: формування базових уявлень щодо стану і проблем охорони праці, складових і функціонування системи управління охороною праці та шляхів, методів і засобів забезпечення безпечних умов виробничого середовища, безпеки праці та пожежної безпеки згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами. Отримати базові знання необхідні для кваліфікованої організації та впровадження на виробництві заходів і засобів для забезпечення належного безпечного та здорового рівня охорони праці.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити для вивчення даної дисципліни будуть корисні знання, отримані студентом з матеріалів курсів, передбачених ОПП «Трудове навчання та технології» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема «Вступ до спеціальності», «Загальна електротехніка», «Загальна фізика» та «Матеріалознавство». У разі необхідності, студенти можуть опрацювати зазначений матеріал у межах годин самостійної роботи, наприклад, за електронними курсами на платформі moodle.chnu.edu.ua.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

у технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка безпечних технологій;
- участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

в організаційно-управлінській діяльності:

- впровадження організаційних і технічних заходів з метою поліпшення безпеки праці;
- здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій;
- здатність до організації діяльності виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- управління діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- впровадження ефективного розподілу функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.

у проектній діяльності:

- розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

у педагогічній діяльності:

- розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

у консультативній діяльності:

- надання допомоги та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;

- готовність контролювати виконання вимог охорони праці в організації.

Результати навчання:

Загальні компетентності

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язберігаючих технологій під час освітнього процесу.

ПК7. Здатність організовувати контроль за дотриманням технологічної дисципліни та правил безпечної експлуатації інструментів і технологічного обладнання, вимог з охорони праці та техніки безпеки на робочому місці, протипожежної безпеки і захисту довкілля.

Предметні компетентності

Наслідком вивчення навчальної дисципліни має бути досягнення наступних програмних результатів:

РН1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН23. Пояснювати принципи доцільного добору матеріалів, інструменту й устаткування з урахуванням проектно-технологічної документації, дотримання екологічної безпеки та санітарно-гігієнічних вимог, оцінки якості й економічності виробу.

РН25. Застосовувати норми з охорони праці, протипожежної безпеки та захисту довкілля у процесах предметно-перетворювальної діяльності, демонструвати вміння безпечної експлуатації інструментів і технологічного обладнання.

РН26. Демонструвати навички вербального та графічного опису предмету вивчення або проекту.

Для їх досягнення студент повинен:

- знати:

- міжнародні норми в галузі охорони праці;
- навчання з питань охорони праці при підготовці працівників, при їх прийнятті на роботу;
- дії та порядок проведення розслідування і ведення обліку нещасних випадків;

- фактори, які можуть спричинити професійні захворювання в галузі;
- основні напрямки попередження виробничого травматизму в умовах галузі;

- правила надання першої медичної допомоги при нещасних випадках;
- класи робіт за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища;

- вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони.;
- вимоги безпеки до виробничих і допоміжних приміщень;
- санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі.;
- вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень;

- класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці.

- *уміти:*

- застосовувати на практиці отриманні знання з охорони праці;
- вести нормативно-технічну документацію з охорони праці;
- проводити інструктажі з охорони праці;
- організовувати безпечне виконання будівельно-монтажних, ремонтних та експлуатаційних робіт;

- забезпечити дотримання трудового та правового законодавства;
- проводити аналіз і профілактику виробничого травматизму та професійних захворювань;

- надавати першу медичну допомогу при нещасних випадках;
- оцінювати відповідність санітарно-гігієнічних умов праці діючим нормам;

- впроваджувати організаційні та технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці.

- *розуміти:*

- роль і місце курсу серед загальнотехнічних та професійно-спрямованих дисциплін;

- взаємозв'язок між механічними, тепловими, електричними та оптичними явищами;

- методи, що використовуються для вивчення механічних, теплових та електричних явищ.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	3	90	15	15			60		іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лк	пз	лаб	сем	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці.					
Тема 1. Законодавча та нормативна база з питань охорони праці та її використання професійній та громадській діяльності	7	1	2			4
Тема 2. Державне управління охороною праці та організація охорони праці на виробництві	5	1				4
Тема 3. Навчання з питань охорони праці	5	1				4
Тема 4. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці	5	1				4
Тема 5. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві	7	1	2			4
Тема 6. Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності на виробництві	9	1	4			4
Разом за ЗМ1	38	6	8			24
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Гігієна праці та виробнича санітарія.					
Тема 7. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	8	2	2			6
Тема 8. Електробезпека	7	1	2			4
Тема 9. Вплив освітлювальних умов на безпеку праці	8	1	3			4
Тема 10. Захист від виробничого шуму	5	1				4
Тема 11. Вібрація, її вплив на організм людини, методи захисту	5	1				4
Тема 12. Захист від іонізуючого випромінювання	5	1				4
Тема 13. Захист від статичної електрики у виробничих умовах. Захист від блискавки	5	1				4
Тема 14. Основи пожежної безпеки	6	1				4

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями - план
1	Тема 1. Законодавча та нормативна база з питань охорони праці та її використання професійній та громадській діяльності 1.1. Основні законодавчі акти про охорону праці 1.2. Основні положення закону України «Про охорону праці» 1.3. Соціальний захист потерпілих на виробництві 1.4. Основні положення законодавства про працю 1.5. Нормативно-правові акти з охорони праці 1.7. Відповідальність за порушення законодавства з охорони праці
2	Тема 2. Державне управління охороною праці та організація охорони праці на виробництві 2.1. Органи державного управління охороною праці, їх компетенція і повноваження 2.2. Система управління охороною праці 2.3. Організація охорони праці на виробництві. обов'язки роботодавців і працівників щодо виконання вимог охорони праці 2.4. Служба охорони праці підприємства
3	Тема 3. Навчання з питань охорони праці 3.1. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві 3.2. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці
4	Тема 4. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці 4.1. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження та праці 4.2. Громадський контроль за додержанням законодавства з охорони праці
5	Тема 5. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві 5.1. Класифікація нещасних випадків 5.2. Розслідування та облік нещасних випадків
6	Тема 6. Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності на виробництві 6.1. Методи аналізу виробничого травматизму та профзахворюваності 6.2. Основні причини виробничого травматизму і профзахворюваності та заходи щодо їх запобігання 6.3. Визначення збитків, пов'язаних з виробничим травматизмом і захворюваннями працівників
7	Тема 7. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії 7.1. Законодавство в галузі гігієни праці 7.2. Фізіологічні особливості різних видів діяльності 7.3. Гігієнічна класифікація праці 7.4. Атестація робочих місць за умовами праці 7.6. Мікроклімат виробничих приміщень 7.7. Забруднення повітря виробничих приміщень 7.8. Вентиляція виробничих приміщень
8	Тема 8. Електробезпека 8.1. Дія електричного струму на організм людини 8.2. Фактори, що визначають небезпеку ураження електричним струмом

	8.3. Перша допомога людині, ураженій електричним струмом 8.4. Аналіз небезпеки, що виникає при стіканні струму в землю. Захисне заземлення 8.5. Аналіз небезпеки ураження струмом при дотиканні до струмопровідних частин в різних електричних мережах 8.6. Причини ураження електричним струмом і основні міри захисту 8.7. Захисне відключення 8.8. Захист від переходу напруги з високої на низьку при пошкодженнях ізоляції в трансформаторах 8.9. Компенсація ємнісної складової струму замикання на землю
9	Тема 9. Вплив освітлювальних умов на безпеку праці 9.1. Основні поняття та величини 9.2. Нормування освітлення 9.3. Методи розрахунку штучного освітлення 9.4. Основні вимоги до виробничого освітлення 9.5. Джерела штучного світла
10	Тема 10. Захист від виробничого шуму 10.1. Основні поняття та фізичні параметри 10.2. Характеристики джерел шуму 10.3. Вплив шуму на організм людини 10.4. Нормування шуму 10.5. Акустичний розрахунок 10.6. Основні методи боротьби з шумом
11	Тема 11. Вібрація, її вплив на організм людини, методи захисту 11.1. Вібрація 11.2. Основні нормативні документи
12	Тема 12. Захист від іонізуючого випромінювання 12.1. Характеристики іонізуючого випромінювання 12.2. Біологічна дія іонізуючих випромінювань 12.3. Норми радіаційної безпеки 12.4. Захист від іонізуючих випромінювань
13	Тема 13. Захист від статичної електрики у виробничих умовах. Захист від блискавки 13.1. Захист від статичної електрики у виробничих умовах. 13.2. Захист від блискавки
14	Тема 14. Основи пожежної безпеки 14.1. Загальні відомості про процес горіння 14.2. Характеристика речовин за пожежо- і вибухонебезпечністю 14.2. Класифікація виробництв і зон за пожежо- і вибухонебезпечністю

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва роботи
1.	Аналіз небезпечних і шкідливих виробничих факторів 1. Визначення та класифікація виробничих факторів 2. Методи оцінки виробничих факторів 3. Стратегії мінімізації ризиків
2.	Розслідування умовного нещасного випадку 1. Підготовка до розслідуван 2. Процес розслідування

	3. Заповнення документації
3.	Оцінка рівня травматизму на підприємстві 1. Збір і аналіз даних про нещасні випадки 2. Оцінка факторів ризику 3. Вдосконалення заходів охорони праці
4.	Оцінка матеріальних затрат від травм та профзахворювань. 1. Аналіз витрат на лікування та реабілітацію 2. Втрати продуктивності праці 3. Матеріальні втрати через заміну або відсутність співробітників
5.	Визначення кількості повітря для провітрювання приміщення 1. Розрахунок необхідного об'єму повітря 2. Оцінка систем вентиляції 3. Нормативні вимоги до якості повітря
6.	Розрахунок повітрообміну за надлишками тепла в приміщенні 1. Визначення джерел тепла 2. Розрахунок необхідного повітрообміну 3. Технічні рішення для регуляції температури
7.	Профілактика виробничого травматизму 1. Розробка профілактичних заходів 2. Навчання та інструктажі для співробітників 3. Моніторинг та аналіз ефективності профілактичних заходів
8.	Оцінка ефективності заходів безпеки 1. Критерії оцінки ефективності 2. Збір і аналіз даних 3. Оптимізація існуючих заходів

Завдання для самостійної роботи студента

№ з/п	Назва теми	Вид роботи
1	Тема 1. Законодавча та нормативна база з питань охорони праці та її використання професійній та громадській діяльності	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів до лабораторної роботи №2 та написання звітів. Опрацювання методичних матеріалів за темою 1.
2	Тема 2. Державне управління охороною праці та організація охорони праці на виробництві	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів за темою 2.
3	Тема 3. Навчання з питань охорони праці	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів за темою 3.
4	Тема 4. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів до лабораторних робіт №4 та написання звітів. Опрацювання методичних матеріалів за темою 4.
5	Тема 5. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій.

		Опрацювання методичних матеріалів за темою 5. Опрацювання методичних матеріалів до лабораторних робіт №2-3 та написання звітів.
6	Тема 6. Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності на виробництві	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів до лабораторної роботи №4 та написання звітів. Опрацювання методичних матеріалів за темою 6.
7	Тема 7. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів до лабораторних робіт №5-6 та написання звітів. Опрацювання методичних матеріалів за темою 7.
8	Тема 8. Електробезпека	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів до лабораторних робіт №7-8 та написання звітів. Опрацювання методичних матеріалів за темою 8.
9	Тема 9. Вплив освітлювальних умов на безпеку праці	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів за темою 9.
10	Тема 10. Захист від виробничого шуму	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів за темою 10.
11	Тема 11. Вібрація, її вплив на організм людини, методи захисту	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів за темою 11.
12	Тема 12. Захист від іонізуючого випромінювання	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів за темою 12.
13	Тема 13. Захист від статичної електрики у виробничих умовах. Захист від блискавки	Опрацювання літературних джерел, робота над конспектом лекцій. Опрацювання методичних матеріалів за темою 13.
14	Тема 14. Основи пожежної безпеки	Опрацювання методичних матеріалів за темою 14. Робота над оформленням результатів виконаних практикумів (лабораторної та практичної робіт).

Контроль виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання проводиться в рамках модульного контролю.

Бали за цю роботу входять у загальну кількість балів за конкретний модуль.

Методи навчання

Дисципліною передбачене проведення лекцій, практичних та лабораторних занять. Самостійна робота, пов'язана з опрацюванням матеріалів лекцій та літературних джерел за відповідною тематикою лабораторних та практичних робіт, супроводжується формуванням напрацювань для проведення розрахунків та підготовки звітів з практичних та лабораторних робіт.

Для досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів у дисципліні «Основи охорони праці» можуть використовуватись:

методи навчання:

лекції: пояснювально-ілюстративний метод, презентації;

робота з книгою: з навчально-методичною, науковою та нормативною літературою;

практичні заняття: репродуктивний метод, дослідницький метод;

самостійна робота: підготовка презентацій, рефератів, а також формуванням напрацювань для виконання і захисту лабораторних робіт.

Система контролю та оцінювання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи контролю навчальних досягнень студентів

Опитування

Експрес опитування

Фронтальне опитування

Тестування

Письмові роботи

Захист практичних робіт

Форма підсумкового контролю є екзамен.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи охорони праці» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь, навичок тощо.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічним працівником на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів.

Методи поточного контролю

Усне опитування – бесіда, розповідь студента, роз'яснення. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента (у підсумковому контролі це більш повний, системний виклад) або запитально-відповідальна форма – бесіда.

Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі, можуть застосовуватися дидактичні картки, ігри, технічні засоби.

Тест (тест досягнень, тематичне тестування) – це набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами. Перевага тестів у їх об'єктивності, тобто незалежності перевірки та оцінки знань від викладача.

Письмові роботи – забезпечують глибоку і всебічну перевірку засвоєння матеріалу. У письмовій роботі студенту необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування практичних ситуацій.

Модуль-контроль: перевірка знань, шляхом написання контрольної роботи, що включає ряд теоретичних питань, тестових та творчих завдань з обсягу викладеного на лекціях та опрацьованого на семінарських заняттях матеріалу та засвоєного студентами у звітний модульний період.

Критерії оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)						К-ть балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
20	5	5	20	5	5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

T1 – практичні роботи

T2 – індивідуальні завдання

T3 – контрольна робота

T4 – практичні роботи
контрольна робота (тести)

T5 – розв'язування задач

T6 – підсумкова

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни «Основи охорони праці»

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Модульний контрольний захід (20 балів);
2. Поточний контроль оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та виконання завдань для самостійного опрацювання студентами (20 балів);
3. Поточний контроль оцінювання роботи студентів на практичних заняттях (20 балів);
4. Відповідь на екзамені (40 балів).
5. Виконання індивідуальних завдань або участь у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання.

Модульний контроль (письмова робота)

Максимальна кількість балів за всі контрольні запитання дорівнює 10 балів

Критерії оцінювання запитань в білеті:

Правильна повна відповідь – 10-8 балів;

Відповідь з допущеними невеликими помилками – 7-5 бали;

Відповідь з допущеною суттєвою помилкою – 4-2 бали;

Неправильна відповідь – 0 балів.

Практичні заняття

Максимальна кількість балів за модуль не більше 20 балів (включно з контрольними, виконанням домашніх завдань тощо).

Критерії оцінювання домашніх контрольних робіт:

Правильний розв'язок – 20-16 балів;

Розв'язок з допущеними невеликими помилками – 14-10 балів;

Розв'язок з допущеною суттєвою помилкою – 8-4 бали;

Неправильна розв'язок – 0 балів.

Підсумкова контрольна робота (тести) – 5 балів.

Критерії оцінювання результатів екзаменаційного завдання з навчальної дисципліни «Основи охорони праці»

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних запитань та однієї практичної задачі (40 балів). Оцінка студента складається з балів, що він отримує за:

Два теоретичних питання по 10 балів;

Правильна повна відповідь – 10-8 балів;

Відповідь з допущеними невеликими помилками – 7-5 балів;

Відповідь з допущеною суттєвою помилкою – 4-2 бали;

Неправильна відповідь – 0 балів.

Розв'язування задачі складає 20 балів:

Правильний розв'язок – 20-16 балів;

Розв'язок з допущеними невеликими помилками – 14-10 балів;

Розв'язок з допущеною суттєвою помилкою – 8-4 бали;

Неправильна розв'язок – 0 балів.

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо

Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи охорони праці»

1. Проаналізуйте основні законодавчі акти України, які регулюють охорону праці.
2. Охарактеризуйте роль Конституції України в охороні праці.
3. Проаналізуйте основні положення Закону України «Про охорону праці».
4. Охарактеризуйте відповідальність за порушення законодавства з охорони праці.
5. Проаналізуйте роль державного управління в охороні праці.
6. Охарактеризуйте систему управління охороною праці на виробництві.
7. Проаналізуйте процедуру розслідування нещасних випадків на виробництві.
8. Охарактеризуйте методи профілактики травматизму на виробництві.
9. Проаналізуйте основи фізіології та гігієни праці.
10. Охарактеризуйте вплив електробезпеки на умови праці.
11. Проаналізуйте наслідки впливу виробничого шуму на здоров'я працівників.
12. Охарактеризуйте заходи захисту від вібрації на виробництві.
13. Проаналізуйте заходи захисту від іонізуючого випромінювання.
14. Охарактеризуйте основні засади пожежної безпеки на виробництві.
15. Проаналізуйте роль навчання з питань охорони праці в підвищенні безпеки праці.
16. Охарактеризуйте роль інструктажів з охорони праці у запобіганні виробничому травматизму.
17. Проаналізуйте методи оцінювання ризиків на виробництві.
18. Охарактеризуйте важливість систематичного моніторингу умов праці.
19. Проаналізуйте вплив законодавства на умови та безпеку праці.
20. Охарактеризуйте вплив міжнародних стандартів на охорону праці в Україні.
21. Проаналізуйте роль профспілок у захисті прав працівників на безпечні умови праці.
22. Охарактеризуйте процедури оцінки впливу робочого середовища на здоров'я працівників.
23. Проаналізуйте роль освітлення в забезпеченні безпеки робочого місця.
24. Охарактеризуйте стандарти та процедури евакуації на випадок аварій.
25. Проаналізуйте роль періодичних медичних оглядів у забезпеченні охорони праці.
26. Охарактеризуйте важливість атестації робочих місць у підвищенні безпеки праці.
27. Проаналізуйте вплив технічного обслуговування обладнання на безпеку виробництва.

28. Охарактеризуйте важливість професійного навчання з охорони праці.
29. Проаналізуйте виклики в реалізації нормативної бази з охорони праці.
30. Охарактеризуйте роль інформаційних систем у управлінні охороною праці.
31. Проаналізуйте вплив соціального страхування на охорону праці.
32. Охарактеризуйте основні заходи щодо зниження професійних ризиків.
33. Проаналізуйте роль інструкцій з охорони праці у підвищенні безпеки праці.
34. Охарактеризуйте роль обладнання індивідуального захисту в охороні праці.
35. Проаналізуйте методи боротьби з професійними захворюваннями.
36. Охарактеризуйте методики проведення внутрішнього аудиту умов праці.
37. Проаналізуйте вплив робочого законодавства на безпеку та здоров'я працівників.
38. Охарактеризуйте важливість психологічного клімату в колективі для охорони праці.
39. Проаналізуйте ефективність програм профілактики професійних захворювань.
40. Охарактеризуйте структуру і функції служб охорони праці на підприємствах.
41. Проаналізуйте вплив змін у законодавстві на поліпшення умов праці.
42. Охарактеризуйте роль стандартів ISO в охороні праці.
43. Проаналізуйте механізми застосування штрафних санкцій за порушення правил охорони праці.
44. Охарактеризуйте процес впровадження новітніх технологій у сфері охорони праці.
45. Проаналізуйте важливість комплексного підходу до охорони праці.
46. Охарактеризуйте роль профілактичних заходів у запобіганні аварій.
47. Проаналізуйте методи мінімізації ризиків у робочому середовищі.
48. Охарактеризуйте стратегії захисту від нещасних випадків на робочому місці.
49. Проаналізуйте значення охорони праці для загальної продуктивності підприємства.
50. Охарактеризуйте методи підготовки керівництва з питань охорони праці.

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Рекомендована література

Базова (основна)

1. Основи охорони праці: конспект лекцій / Дерев'янчук О. В., Кравченко Г. О., Мотрич А.В. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 96 с.
2. Охорона праці в галузі: навч. посіб. / Дерев'янчук О.В., Дерев'янчук Я.В., Кравченко Г.О., Мотрич А.В. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 264 с.
3. Основи охорони праці: метод. вказівки до практ. занять / Дерев'янчук О. В., Кравченко Г. О., Мотрич А.В. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 24 с.
4. Основи охорони праці: метод. вказівки до самост. занять / Дерев'янчук О. В., Кравченко Г. О., Мотрич А.В. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 16 с.
5. Мотрич А.В. Основи охорони праці: посібник. / Укл. А.В. Мотрич, Ю.Я. Томка. – Чернівці: Чернівецький національний університет: Рута. – 2009. – 236 с.
6. Мотрич А.В. Охорона праці в галузі. / Укл. А.В. Мотрич, О.Г. Ушенко, Ю.О. Ушенко, О.В. Дуболазов. – Чернівці: Чернівецький національний університет: Рута. – 2013. – 364 с.
7. Охорона праці в галузі: навч. посіб. / Дерев'янчук О.В., Дерев'янчук Я.В., Кравченко Г.О., Мотрич А.В. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 264 с.
8. Іванова О.В., Ювченко Н.М. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: конспект лекцій. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2024. 188 с.
9. Охорона праці та цивільний захист [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за освіт. програмою «Інжиніринг зварювання, лазерних та споріднених технологій» спец. 131 Прикладна механіка / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: О. Г. Левченко. – Електрон. текст. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 362 с.
10. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
11. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
12. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
13. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
14. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.
15. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.

16. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В.В. Охорона праці в органах державної податкової служби. Навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь. - 2002.
17. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
18. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. посібник / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.
19. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 159 с.
20. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.
21. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.

Допоміжна

1. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення».
2. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів.
3. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
4. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
5. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації
6. НПАОП 0.00-1.28-10 Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин. Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65
7. НПАОП 0.00-2.23-04 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат». Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 р. № 994.
8. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
9. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Наказ МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994 р. № 263/121.
10. ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять».
11. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2001 № 528.
12. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.230-2007 ССБТ. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги.
13. ДБН 2.09.04-87 Адміністративні та побутові будівлі.
14. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

15. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008 р.
16. Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 р. № 559.
17. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».
18. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».
19. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.
20. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
21. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.
22. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
2. <http://www.mon.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
3. <http://www.mns.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
4. <http://www.social.org.ua> Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
5. <http://www.nau.ua> Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
9. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
11. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.
12. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
13. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
14. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
15. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
16. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
17. НПАОП 0.00-4.33-99 «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.
18. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
19. НПАОП 0.00-6.13-05 «Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України». Наказ Держнаглядохоронпраці від 30.03.2004 р. № 92.
20. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
21. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.

Інформаційні ресурси

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5751>

Політика академічної доброчесності

Впродовж семестру для перевірки знань студентів та контролю за самостійною роботою застосовують письмові роботи та тестовий контроль. При виконанні різних форм робіт студенти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravy-la-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>

та Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>